

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત ઉચ્ચ અદાલત, અમદાવાદ

ક્રિમિનલ મિસિલેનિયસ એપ્લિકેશન નંબર:૨૪૩૫/૨૦૦૯

સાથે

ક્રિમિનલ મિસિલેનિયસ એપ્લિકેશન નંબર:૧૨૭૨૮/૨૦૧૩

માં

ક્રિમિનલ મિસિલેનિયસ એપ્લિકેશન નંબર:૨૪૩૫/૨૦૦૯

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી આર. ડી. કોઠારી

=====

૧	શું સ્થાનિક સમાવારપત્રોના રિપોર્ટ્સને ચુકાદો જોવાની પરવાનગી આપવામાં આવે છે?	
૨.	રિપોર્ટ્સને સંદર્ભિત કરવાં કે નહિ?	
૩.	શું ન્યાયમૂર્તિ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવાં ઇચ્છે છે?	

૪.	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન કે તેનાં હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈ હુકમ સબબ કોઈ મહત્વપૂર્ણ કાયદાકીય પ્રશ્ન સમાવિષ્ટ છે?	
૫.	દીવાની ન્યાયાધીશને પરિપત્રિત કરવું કે નહિ?	

=====

ધનલક્ષ્મીબેન નારાયણજી ઠક્કર (માણેક) અને ૫.... અરજદાર(ઓ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને ૧.... સામાવાળા(ઓ)

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) નંબર ૧, ૩-૬ તરફે શ્રી આશિષ એચ. શાહ, વકીલ

અરજદાર(ઓ) નંબર ૪-૫ તરફે શ્રી હારિન પી. રાવલ, વકીલ

અરજદાર(ઓ) નંબર ૨ તરફે શ્રી સત્યમ વાય. છાયા, વકીલ

અરજદાર(ઓ) નંબર ૧, ૩, ૬ તરફે શ્રી કે. એમ. અંતાણી, વકીલ

સામાવાળા(ઓ) નંબર ૧ તરફે શ્રી કે. પી. રાવલ, એ.પી.પી.

સામાવાળા(ઓ) નંબર ૨ માટે ડી.એસ. દ્વારા રૂલ બજાવવામાં આવેલ

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી આર. ડી. કોઠારી

તારીખ: ૧૪/૦૮/૨૦૧૪

ક્રિમિનલ મિસિલેનિયસ એપ્લિકેશન નંબર ૨૪૩૫/૨૦૦૯

મૌખિક ચુકાદો

૧. અરજદારો આઈ.પી.સી.ની કલમ ૪૨૦, ૪૬૪, ૪૬૫, ૪૬૬, ૪૬૭, ૧૨૦-બી અને ૧૧૪ હેઠળના ગુના માટે અંજાર ટાઉન પોલીસ સ્ટેશન ખાતે સી.આર. નંબર આઈ-૨૮ ઓફ ૨૦૦૯ તરીકે તારીખ ૧૨.૦૨.૨૦૦૯ ના રોજ નોંધાયેલી ફોજદારી ફરિયાદ રદ કરવાની અરજ કરે છે.

૨. હાલના અરજદારો વિરુદ્ધ ફરિયાદ આ રીતે નોંધવામાં આવી હતી; એક નિર્મલાબેન કિશોરભાઈ ઠક્કરે પર્વતીબેન ઉમેરશી ઠક્કરના વારસદાર તરીકે પોતાનું નામ દાખલ (મ્યુટેશન) કરવા માટે મામલતદાર સમક્ષ અરજી કરી હતી. સદર અરજીના અનુસંધાને, ગામના નમૂના નંબર ૬ માં તારીખ ૧૭.૦૯.૨૦૦૮ ના રોજ કાચી નોંધ (એનેક્સર 'જી') દાખલ કરવામાં આવી હતી. તે નોંધ નંબર ૩૬૫૬ પર નોંધાઈ હતી. તે કચ્છ-ભુજના અંજાર તાલુકાના વર્ષામેડી ગામની ખાતાની ખેતીની જમીન સર્વે નંબર ૨૯૬ ના સંબંધમાં હતી. કાચી નોંધના અનુસંધાને આગળના પગલાં લેવા અંગે મામલતદારની નોટિસના જવાબમાં, મામલતદારને વાંધાઓ પ્રાપ્ત થયા હતા. મૂળ માલિકના ભાડૂત હોવાનો દાવો કરનાર એક જીવાભાઈ દાનાભાઈ હરિજન અને હમીર દાનાભાઈ હરિજન દ્વારા વાંધાઓ ફાઈલ કરવામાં આવ્યા હતા, અને એક મોહનલાલ છગનલાલ ઠક્કર (કારિયા) દ્વારા પણ વાંધો ઉઠાવવામાં આવ્યો હતો, જેઓ પણ મૂળ માલિક

પર્વતીબેન ઉમેરશી ઠક્કરના વારસદાર હોવાનો દાવો કરે છે. ઉઠાવવામાં આવેલા વાંધાના અનુસંધાને, મામલતદારે કેસ એટલે કે કેસ નંબર ૨૦૦૮ નો ૧૫૬ નોંધ્યો, જેમાં મામલતદારે પક્ષકારો દ્વારા રજૂ કરાયેલા સામસામેના દાવાઓ પર વિચાર કર્યો અને અંતે, મામલતદારે સર્કલ ઓફિસરને હાલના અરજદારો વિરુદ્ધ અને વાંધો ઉઠાવનાર પૈકીના એક મોહનલાલ છગનલાલ ઠક્કર (કારિયા) વિરુદ્ધ પણ ફોજદારી ફરિયાદ દાખલ કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો. તદનુસાર, સર્કલ ઓફિસરે તારીખ ૧૨.૦૨.૨૦૦૮ ના રોજ કરછ પોલીસ સ્ટેશન સમક્ષ ફરિયાદ એટલે કે આઈ-સી.આર. નંબર ૨૦૦૮ નો ૨૮ દાખલ કરી હતી.

૩. આ અદાલતે તારીખ ૧૨.૦૩.૨૦૦૮ ના હુકમ દ્વારા રૂલ જારી કર્યો હતો અને વચગાળાની રાહત આપી હતી. પાછળથી, વચગાળાની રાહતમાં સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો અને તપાસ કરનાર અધિકારીને એવી સૂચના સાથે તપાસ ચાલુ રાખવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી કે તપાસ કરનાર અધિકારી અદાલતની પૂર્વ મંજૂરી વિના ચાર્જશીટ ફાઇલ કરશે નહીં અને તેઓ અરજદારો વિરુદ્ધ કોઈ બળજબરીભર્યા પગલાં લેશે નહીં.

૪. અરજદારો તરફે વિદ્વાન વકીલ શ્રી સત્યમ છાયા અને સામાવાળા – રાજ્ય તરફે શ્રી કે. પી. રાવલને સાંભળ્યા.

૫. વિદ્વાન વકીલ શ્રી છાયાએ રેકૉર્ડ પરની સુસંગત સામગ્રી તરફ ધ્યાન દોર્યું છે. એવું સબમિટ કરવામાં આવ્યું હતું કે નિર્મલાબેન કિશોરભાઈ ઠક્કર દ્વારા ફાઇલ કરાયેલી મૂળ અરજી સદ્ભાવનાપૂર્વકનો (બોનાફાઇડ) અને પ્રમાણિક પ્રયાસ હતો, અને પર્વતીબેન ઉમેરશી ઠક્કરના અન્ય કાનૂની વારસદારોએ નિર્મલાબેન કિશોરભાઈ ઠક્કરની તરફેણમાં પાવર ઓફ એટર્ની એક્ટિઝક્યુટ કરી આપી છે. એવું સબમિટ કરવામાં આવ્યું હતું કે રેકૉર્ડની બારીકાઈથી તપાસ કરતા, એવું જણાશે કે સાચા માલિક પાસેથી મિલકત પડાવી લેવા માટે જીવાભાઈ અને હમીરભાઈ હરિજન નામના ભાડૂતો દ્વારા કાનૂની સહાયની મદદથી આ એક વ્યવસ્થિત યોજના (ડિઝાઇન) છે. આ સંબંધમાં, પ્રશ્નવાળી જમીનના સંબંધમાં મોહનલાલ છગનલાલ ઠક્કરે ત્રીજા પક્ષકાર સાથે એક્ટિઝક્યુટ કરેલા 'એમઓયુ' અને ભાડૂતો એટલે કે જીવાભાઈ દાનાભાઈ અને હમીરભાઈ દાનાભાઈ હરિજનની તરફેણમાં રેવન્યુ સત્તાધિકારી દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમ, ત્યારબાદ, જીવાદાના અને હમીરદાના દ્વારા સદર ત્રીજા પક્ષકારની તરફેણમાં એક્ટિઝક્યુટ કરાયેલા વેચાણ દસ્તાવેજ તરફ ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું. એવું સબમિટ કરવામાં આવ્યું હતું કે વાંધો ઉઠાવનાર મોહનલાલ છગનલાલે 'એમઓયુ' મારફતે તે પદ્ધતિથી મિલકત મેળવી હતી.

૬. વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી નિરૂપમ નાણાવટીએ પણ ટૂંકમાં અદાલતને સંબોધિત કરી હતી. એવું સબમિટ કરવામાં આવ્યું હતું કે જો કોઈ માત્ર ફરિયાદ

પૂરતું જ મર્યાદિત રહે, તો પણ ફરિયાદના કાળજીપૂર્વકના વાંચનથી સ્પષ્ટપણે જણાશે કે છેતરપિંડી અને દસ્તાવેજી લખાણના ફોજદારી ગુનાના આવશ્યક ઘટકો બિલકુલ બનતા નથી. એવું સબમિટ કરવામાં આવ્યું હતું કે અરજદારોની તરફેણમાં ઘણો સારો બચાવ હોઈ શકે છે, જોકે, આ તબક્કે, સીઆર.પી.સી.ની કલમ ૪૮૨ હેઠળની આ કાર્યવાહીમાં તે બચાવને ઉપયોગમાં લીધા વિના અને ફરિયાદપક્ષના કથનને જેમ છે તેમ લેતા, જો એવો પ્રશ્ન પૂછવામાં આવે કે કોઈ કેસ બને છે કે નહીં, તો જવાબ હાલના અરજદારોની તરફેણમાં આવશે, તેવો અપીલકર્તાઓ ના વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલનો અભિપ્રાય છે. એવું સબમિટ કરવામાં આવ્યું હતું કે સત્તાધિકારીએ માત્ર એટલા માટે ફોજદારી કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં ગંભીર ભૂલ કરી છે કારણ કે અરજદારો રેવન્યુ કાર્યવાહીમાં નિષ્ફળ ગયા છે. મામલતદારના હુકમ સામેની અપીલ હજી પેન્ડિંગ છે. અરજદારોને રેવન્યુ સત્તાધિકારી સમક્ષ અપીલમાં અને રિવિઝનમાં પોતાના દાવા અંગે દલીલ કરવાનો અધિકાર છે. કેસના સંજોગોમાં, ફરિયાદ રદ થવાને પાત્ર છે.

૭. વિદ્વાન એ.પી.પી. એ સબમિટ કર્યું કે આ અદાલતે આ તબક્કે હસ્તક્ષેપ કરવો જોઈએ નહીં. તારીખ ૧૧.૦૩.૨૦૧૪ ના રોજ તપાસ કરનાર અધિકારી દ્વારા રજૂ કરાયેલા અહેવાલ તરફ ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું. તેના પર આધાર રાખતા, એવું દર્શાવવામાં આવ્યું હતું કે તપાસ કરનાર અધિકારીએ કેટલાક વ્યક્તિઓના નિવેદનો નોંધ્યા છે, જોકે તપાસ કરનાર અધિકારીએ તારણ કાઢ્યું

છે તે મુજબ, પોલીસ જમીનના મૂળ માલિકના સાચા કાનૂની વારસદારો વિશે પૂછપરછ કરી રહી છે, તેથી, આ અદાલતે આ તબક્કે હસ્તક્ષેપ કરવો જોઈએ નહીં. વિદ્વાન એ.પી.પી. એ રાજીવ થાપર અને અન્ય વિરુદ્ધ મદનલાલ કપૂરના કેસ તરફ ધ્યાન દોર્યું છે જે (૨૦૧૩) ૩ એસ.સી.સી. ૩૩૦ પર અહેવાલ થયેલ છે.

૮. ફોર્જરી (દસ્તાવેજ બનાવટ) ની વ્યાખ્યા કલમ ૪૬૩ માં આપવામાં આવી છે. તે ખોટો દસ્તાવેજ બનાવીને કરાતી બનાવટનો સંદર્ભ આપે છે. ખોટો દસ્તાવેજ બનાવવાની વ્યાખ્યા કલમ ૪૬૪ માં આપવામાં આવી છે. સારાંશમાં તે ત્રણ પદ્ધતિઓ પૂરી પાડે છે. વ્યક્તિએ કાં તો ત્રણ પદ્ધતિઓમાંથી કોઈ એક દ્વારા ખોટો દસ્તાવેજ બનાવ્યો છે તેમ કહી શકાય; (૧) વ્યક્તિ પોતે અન્ય કોઈ હોવાનો દાવો કરીને અથવા અન્ય કોઈ દ્વારા સત્તાધિકારીત હોવાનો દાવો કરીને દસ્તાવેજ બનાવે છે અથવા એકિઝક્યુટ કરે છે; અથવા (૨) દસ્તાવેજમાં ફેરફાર કરીને અથવા તેની સાથે છેડછાડ કરીને; અથવા (૩) વ્યક્તિઓ સાથે છેતરપિંડી આચરીને દસ્તાવેજ મેળવે છે, અથવા જે વ્યક્તિ પોતાના હોશમાં ન હોય એટલે કે નશાની હાલતમાં હોય તેવી વ્યક્તિ વગેરે પાસેથી દસ્તાવેજ મેળવે છે.

૯. વર્તમાન કેસમાં, નિર્મલાબેન કિશોરભાઈ ઠક્કર એવા દાવા સાથે આવ્યા છે કે

જમીનના મૂળ માલિક એટલે કે પર્વતીબાઈ ઉમેરશી ઠક્કરનું અવસાન ૭૦ વર્ષ પહેલાં થયું છે. તે દાવો કરે છે કે પર્વતીબાઈ ઉમેરશી ઠક્કર તેમના નાની (માતાના માતા) હતા. ઉમેરશી ઠક્કર પર્વતીબાઈના પતિ છે. તેમને માત્ર એક જ પુત્ર હતો જેનું નામ જીવણદાસ ઉમેરશી ઠક્કર છે. જીવણદાસનું અવસાન આશરે ૫૦ વર્ષ પહેલાં થયું છે. તેમને એક પુત્ર અને એક પુત્રી હતા જેમના નામ નારાયણજી જીવણદાસ ઠક્કર અને પ્રેમબેન જીવણદાસ છે. નારાયણજી જીવણદાસને ચાર પુત્રો અને પુત્રી છે. નારાયણજી જીવણદાસ ઠક્કરનું અવસાન ૨૩.૦૨.૨૦૦૧ ના રોજ થયું છે. પ્રેમબેનને માત્ર એક જ પુત્રી છે એટલે કે નિર્મલાબેન કિશોરભાઈ ઠક્કર એટલે કે વર્તમાન અરજદાર. નિર્મલાબેન કહે છે કે પ્રેમબેનનું અવસાન આશરે ૩૦ વર્ષ પહેલાં થયું છે. નિર્મલાબેને અન્ય કાનૂની વારસદારોના પાવર ઓફ એટર્ની સાથે મ્યુટેશન (નોંધ દાખલ કરવા) માટે અરજી કરી હતી. વર્ષ ૨૦૦૮ ના ઇન્ડવાયરી કેસ નંબર ૧૫૬ માં જેમાંથી વર્તમાન પ્રશ્નવાળી ફરિયાદ ઉદ્ભવે છે, વાંધો ઉઠાવનાર પૈકીના એક એટલે કે મોહનલાલ છગનલાલ એવા કેસ સાથે આવ્યા હતા કે પર્વતીબેનનું અવસાન માત્ર ૧૯૮૮ માં થયું હતું. ૧૯૭૬ માં, તેમણે એક રજિસ્ટર્ડ વેચાણ દસ્તાવેજ એક્ટિઝક્યુટ કર્યો છે. મોહનલાલ છગનલાલ ઠક્કરે પર્વતીબેનનું મરણ પ્રમાણપત્ર પણ રજૂ કર્યું છે. સામગ્રીના અવલોકન પર, મામલતદાર એવા નિષ્કર્ષ પર આવ્યા કે નિર્મલાબેન કિશોરભાઈનો એવો દાવો કે પર્વતીબેનનું અવસાન આશરે ૭૦ વર્ષ પહેલાં થયું હતું, તે ખોટો છે. નિર્મલાબેનનો દાવો એટલા માટે પણ ખોટો છે કારણ કે

મોહનલાલ છગનલાલે એવો કેસ રજૂ કર્યો છે કે પર્વતીબેનને કોઈ સંતાન ન હતું. તેથી, નિર્મલાબેનનું એવું કહેવું કે પર્વતીબેન તેમના નાની હતા, તે ખોટું છે. મામલતદારે શોધી કાઢ્યું કે ખોટા દસ્તાવેજો રજૂ કરીને અને બનાવટ કરીને મિલકત હડપ કરવાનો આ નિર્મલાબેન તરફથી એક પ્રયાસ છે.

૧૦. એ વિચિત્ર છે કે મામલતદારે વર્ષ ૨૦૦૮ ના ઇન્કવાયરી કેસ નંબર ૧૫૬ માં એવું પણ શોધી કાઢ્યું છે કે મોહનલાલ છગનલાલ દ્વારા રજૂ કરાયેલો દાવો પણ ખોટો છે. તેમણે ઠરાવ્યું છે કે મોહનલાલ છગનલાલ દ્વારા રજૂ કરાયેલું મરણ પ્રમાણપત્ર ખાનગી ડોક્ટરનું છે અને અવિશ્વસનીય છે. મરણ પ્રમાણપત્ર મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન દ્વારા અથવા કોઈ માન્યતા પ્રાપ્ત સંસ્થા દ્વારા જારી કરવામાં આવ્યું નથી. વધુમાં, મોહનલાલ છગનલાલે પોતાના દાવાના સમર્થનમાં કોઈ પેઢીનામું (વારસાઈ આંબો) રજૂ કર્યું નથી. મોહનલાલ છગનલાલનું એવું કહેવું છે કે પર્વતીબેન તેમના કાકી હતા, જોકે, આ દાવાના સમર્થનમાં કોઈ સામગ્રી રજૂ કરવામાં આવી નથી. રેકૉર્ડ પરની સામગ્રી પરથી, એવું જણાતું નથી કે મોહનલાલ પર્વતીબેનના સાચા અને કાનૂની વારસદાર હતા.

૧૧. ટૂંકમાં મામલતદારે મૂળ અરજદાર – નિર્મલાબેન કિશોરભાઈના દાવાને અને વાંધો ઉઠાવનાર મોહનલાલ છગનલાલના દાવાને નારાજ (અસ્વીકાર) કર્યો છે. અન્ય વાંધો ઉઠાવનારા જીવાદાના અને હમીરદાનાએ મામલતદાર કોર્ટ સમક્ષ

દાવો કર્યો હતો કે તેઓ ટેનન્સી એક્ટ હેઠળ ભાડૂતો છે. તેઓ પ્રશ્નવાળી જમીનના ભાડૂત છે. તેમણે સબમિટ કર્યું છે કે તેમનો ટેનન્સી કેસ નંબર ૨૦૦૭ નો ૫૮ પેજિંગ છે. ટેનન્સી કેસ નંબર ૨૦૦૭ નો ૫૮ માં મામલતદાર દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમની નકલ રેકૉર્ડ પર છે (પાના ૧૨૫). મામલતદાર દ્વારા ઈન્કવાયરી કેસ નંબર ૨૦૦૮ ના ૧૫૬ માં હુકમ પસાર કર્યા પછી, ટેનન્સી કેસ નંબર ૨૦૦૭ નો ૫૮ માં હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો છે. તેમાં, મામલતદારે જીવાદાના અને હમીરદાનાના દાવાને સ્વીકાર્યો છે અને હુકમ પસાર કર્યો છે કે પ્રશ્નવાળી જમીનની કિંમત, જમીનની આકારણીની પદ્ધતિ મુજબ ગણતા રૂ. ૪૮૦/- થાય છે. મામલતદારે ઠરાવ્યું કે પ્રશ્નવાળી જમીનના વારસદારો કોણ છે તે સ્પષ્ટ નથી અને જ્યારે વારસદારોની ઓળખ થઈ જશે, ત્યારે તેમને સદર રકમ એટલે કે રૂ. ૪૮૦/- ચૂકવી શકાય છે.

૧૨. મામલતદાર દ્વારા ઈન્કવાયરી કેસ નંબર ૨૦૦૮ ના ૧૫૬ માં હુકમ પસાર કર્યા પછી અને મામલતદાર દ્વારા ટેનન્સી કેસ નંબર ૨૦૦૭ નો ૫૮ માં હુકમ પસાર કરતા પહેલાં, મોહનલાલ છગનલાલ અને એક મનિષ ચંપકલાલ મહેતા વચ્ચે એક કરાર (એમઓયુ) કરવામાં આવ્યો હતો. તેમાં તેઓ સંમત થયા હતા કે એકવાર મોહનલાલ છગનલાલનું નામ રેવન્યુ રેકૉર્ડમાં દાખલ થઈ જશે, પછી મોહનલાલ છગનલાલ મનિષ ચંપકલાલ મહેતા માટે ૪૦% હિસ્સો અને રોકવામાં આવેલા વકીલ માટે ૧૦% હિસ્સો છોડી દેશે અને બાકીના ૫૦% મોહનલાલ

છગનલાલ પાસે રહેશે. ત્યારબાદ, જીવાદાના અને હમીરદાનાની તરફેણમાં મામલતદાર દ્વારા હુકમ પસાર કર્યા પછી, તેઓએ તારીખ ૨૪.૦૮.૨૦૧૧ ના રોજ રજિસ્ટર્ડ વેચાણ દસ્તાવેજ એક્ટ્રિક્યુટ કરીને જમીન મનિષ ચંપકલાલને વેચી દીધી હતી.

૧૩. રેકૉર્ડ પરની ઉપરોક્ત સામગ્રી બાબતોની દયનીય સ્થિતિ દર્શાવે છે. અરજદારોના વિદ્વાન વકીલની રજૂઆતમાં નોંધપાત્ર બળ છે કે અન્ય લોકોની સાંઠગાંઠથી પ્રશ્નવાળી જમીન હડપ કરવા માટે જીવાદાના અને હમીરદાનાની આ એક વ્યવસ્થિત યોજના છે. તે કેસનું એક પાસું છે. આપણે અહીં વર્તમાન અરજદારો દ્વારા દસ્તાવેજ બનાવટ અને છેતરપિંડીના ગુનાના કૃત્ય સાથે સંબંધિત છીએ.

૧ ચૂંટાયેલ જ. ખોટા દસ્તાવેજો બનાવવાનું કૃત્ય ઉપરોક્ત ત્રણ રીતોમાંથી કોઈપણ એક દ્વારા થાય છે; કેસ નંબર ૨૦૦૮ ના ૧૫૬ માં મામલતદારના તારણોને જો આઈ.પી.સી.ની કલમ ૪૬૪ ના ઘટકો સાથે વાંચવામાં આવે, તો એવું જણાશે કે હાલના અરજદારો વિરુદ્ધ પ્રથમ દ્રષ્ટિએ (પ્રાઈમા ફેસી) પણ કોઈ કેસ નથી. અરજદારોએ પોતાને અન્ય કોઈ તરીકે અથવા અન્ય કોઈ દ્વારા સત્તાધિકારીત હોવાનું દર્શાવ્યું નથી. ન તો ફરિયાદપક્ષનો એવો કેસ છે કે તેઓએ દસ્તાવેજોમાં કોઈ ફેરફાર કર્યો છે કે છેડછાડ કરી છે અને ન તો ફરિયાદપક્ષનો એવો કેસ છે કે

તેઓએ છેતરપિંડી આચરીને ખોટા દસ્તાવેજો મેળવ્યા છે અથવા બનાવ્યા છે, અથવા તે એવી વ્યક્તિ પાસેથી મેળવ્યા છે જે પોતાના હોશમાં ન હોય. વર્તમાન કેસમાં, નિર્મલાબેન કિશોરભાઈએ સોગંદનામા સાથે એક અરજી સબમિટ કરી હતી. તેણીએ પેઢીનામાની ઝેરોક્ષ નકલ પણ રજૂ કરી છે. આ સામગ્રી સબમિટ કરીને, તેઓએ પોતાનું નામ દાખલ કરવા માટે અરજ કરી છે. મામલતદારે અરજદારની અરજી ફગાવી દેતી વખતે દસ્તાવેજ બનાવટ અને છેતરપિંડી માટે ફોજદારી કાર્યવાહી શરૂ કરવાનો હુકમ પસાર કરવામાં ગંભીર ભૂલ કરી છે.

૧૫. છેતરપિંડીના ગુનાના સંબંધમાં, એવું કહી શકાય કે છેતરપિંડી બેમાંથી કોઈપણ એક રીતે થઈ શકે છે. એક જો કોઈ વ્યક્તિ કપટપૂર્વક અથવા અપ્રમાણિકપણે કોઈને મિલકત સોંપવા માટે પ્રેરિત કરે છે અને તે રીતે, સદર વ્યક્તિ સાથે છેતરપિંડી થાય છે. બીજું, જો કોઈ વ્યક્તિ એવું કંઈક કરે છે અથવા કરવાનું ટાળે છે જે છેતરાયેલી વ્યક્તિએ જો તેની સાથે આવી છેતરપિંડી ન થઈ હોત તો ન કર્યું હોત અથવા કરવાનું ન ટાળ્યું હોત, તો છેતરપિંડી થાય છે. અગાઉના કેસમાં, પ્રેરિત કરવાનું કૃત્ય કપટપૂર્વકનું અથવા અપ્રમાણિક હોવું જોઈએ અને પછીના કેસમાં, પ્રેરિત કરવાનું કૃત્ય ઈરાદાપૂર્વકનું હોવું જોઈએ, ભલે તે કપટપૂર્વકનું અથવા અપ્રમાણિક ન હોય. બંને કેસોમાં ઈરાદો પ્રભુત્વ ધરાવે છે. છેતરપિંડીની ફરિયાદ લગભગ અહંકારયુક્ત છે. મામલતદારનું એવું તારણ છે કે જમીનના મૂળ માલિકના સાચા વારસદારો કોણ છે, તે સ્પષ્ટ નથી. એવું કહેવું

કે અરજદારે અજાણી વ્યક્તિને છેતરવાનો પ્રયાસ કર્યો છે, તેનો કોઈ અર્થ નથી. આઈ.પી.સી.ની કલમ ૪૨૦ હેઠળ વ્યાખ્યાયિત મુજબ છેતરપિંડીનો કોઈ કેસ નથી.

૧૬. વિદ્વાન એ.પી.પી. દ્વારા રાજીવ થાપરના કેસ (ઉપર મુજબ) પર રાખવામાં આવેલો આધાર ગેરમાર્ગે દોરનારો છે. તેમાં, અપીલકર્તા વિરુદ્ધ આઈ.પી.સી.ની કલમ ૩૦૪-બી, ૪૮૮-એ અને ૩૦૬ હેઠળના ગુના માટે ફોજદારી કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી હતી. તેમાં, મુખ્યત્વે અદાલતે ઠરાવ્યું હતું કે સીઆર.પી.સી.ની કલમ ૪૮૨ હેઠળ રદ કરવાની સત્તાનો ઉપયોગ કરતી વખતે બચાવપક્ષ દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલી અથવા રજૂ કરાયેલી સામગ્રીને કેટલું વજન આપવું જોઈએ. એ પણ નોંધનીય છે કે તે કેસમાં અંતે, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અપીલકર્તા વિરુદ્ધની ફોજદારી ફરિયાદ રદ કરવાનું યોગ્ય માન્યું હતું.

૧૭. મામલતદારે એવું અનુમાન લગાવવામાં ઘણી બધી અસ્વીકાર્ય ધારણાઓનો આશરો લીધો છે કે મૂળ અરજદાર – નિર્મલાબેન કિશોરભાઈનો ઈરાદો જમીન હડપ કરવાનો હતો. ઉપર અવલોકન કર્યા મુજબ, એ વિચિત્ર છે કે મામલતદારે મોહનલાલ છગનલાલ દ્વારા કરાયેલા કથનો અને રજૂ કરાયેલા મરણ પ્રમાણપત્રના આધારે અરજદારના દાવાને ખોટો માન્યો છે અને જ્યારે મોહનલાલ છગનલાલના દાવા પર વિચાર કરવાનો આવ્યો, ત્યારે મામલતદારે શોધી કાઢ્યું

કે મોહનલાલ છગનલાલનું કહેવું પણ માનવાલાયક નથી અને તેમના દ્વારા રજૂ કરાયેલું મરણ પ્રમાણપત્ર અવિશ્વસનીય છે. કોઈક રીતે, મામલતદારને એ ખ્યાલ ન આવ્યો કે અરજદારના કેસને અસ્વીકાર કરવા માટે મોહનલાલ છગનલાલના કેસ પર આધાર રાખવો ભૂલભરેલો છે કારણ કે મોહનલાલ છગનલાલનો કેસ પણ અસ્વીકાર્ય જણાયો છે. મામલતદારે મોહનલાલ છગનલાલ વિરુદ્ધ પણ કેસ ચલાવવાનો હુકમ પસાર કર્યો હતો. તે એક પાસું છે. આ કેસ એવો પ્રશ્ન પણ ઉઠાવે છે કે શું મામલતદાર સમક્ષ અરજી ફગાવી દેવા માત્રથી શિક્ષાત્મક જોગવાઈઓ આકર્ષાય છે? ખોટી પદ્ધતિઓનો ઉપયોગ કરવાના કારણે નિષ્ફળતા મળવાને નકારી શકાય પરંતુ તેનાથી વિપરીત નહીં એટલે કે નિષ્ફળતાનો અર્થ એ નથી કે પક્ષકારો દ્વારા ખોટી પદ્ધતિઓનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે. પ્રથમ તબક્કાની અદાલત કે ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ અરજદારનો દાવો ફગાવી દેવા માત્રથી, હારી ગયેલા પક્ષકાર આપોઆપ ફોજદારી કાર્યવાહી માટે ખુલ્લો થઈ જતો નથી. સત્તાધિકારીના અભિપ્રાય મુજબ, પક્ષકારનો દાવો અસ્વીકાર્ય હોઈ શકે છે અથવા બીજી તરફ, પક્ષકારના દાવાની સ્વીકાર્યતા અંગે સત્તાધિકારીનો નિર્ણય ભૂલભરેલો હોઈ શકે છે. મામલતદાર વંશવેલામાં સૌથી નીચલા સત્તાધિકારી છે અને ઇન્કવાયરીની કાર્યવાહી અપીલ અને રિવિઝનના કાનૂની ઉપાયને આધીન હતી. વાસ્તવમાં વર્તમાન કેસમાં, સુનાવણી સમયે એવું સબમિટ કરવામાં આવ્યું હતું કે મામલતદારના હુકમ સામે રિવિઝનલ સત્તાધિકારી સમક્ષ કાર્યવાહી પેઝિંડગ છે. વધુમાં, વર્તમાન કેસમાં મામલતદાર

સમક્ષની ઈન્કવાયરી માત્ર નોંધ દાખલ કરવાના પ્રશ્ન પૂરતી મર્યાદિત હતી. મામલતદાર દ્વારા પોતાના હુકમમાં કરાયેલું ડાયવર્ઝન સ્પષ્ટ છે અને કેસ નંબર ૨૦૦૭ ના ૫૮ માં ઓપરેટિવ હુકમ વાંચતા એવો આભાસ થાય છે કે મામલતદારે કાયદાની પ્રક્રિયાનો દુરુપયોગ કર્યો છે. સ્વીકાર્યપણે, પ્રશ્નવાળી જમીન સરકારી જમીન ન હતી અને સત્તાધિકારીના પોતાના કથન મુજબ જમીનનો માલિક કોણ છે તે જ સ્પષ્ટ નથી. કેસના સંજોગોમાં, મામલતદાર દ્વારા ફોજદારી કાર્યવાહી શરૂ કરવા માટે આપેલો નિર્દેશ બિનજરૂરી હતો અને સંજોગોમાં, તે કાયદાની પ્રક્રિયાનો દુરુપયોગ છે.

૧૮. ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં લેતા, અરજી સફળ થાય છે. અંજાર ટાઉન પોલીસ સ્ટેશન ખાતે સી.આર. નંબર આઈ-૨૮ ઓફ ૨૦૦૯ તરીકે નોંધાયેલી ફોજદારી ફરિયાદ આથી રદબાતલ અને સેટ અસાઈડ કરવામાં આવે છે. તદનુસાર રૂલ સંપૂર્ણ (એન્સોલ્યુટ) કરવામાં આવે છે. ડાયરેક્ટ સર્વિસની મંજૂરી છે.

ક્રિમિનલ મિસિલેનિયસ એપિલિકેશન નંબર ૨૦૧૩ ના ૧૨૭૨૮ માં મૌખિક હુકમ

ક્રિમિનલ મિસિલેનિયસ એપિલિકેશન નંબર ૨૦૦૯ ના ૨૪૩૫ માં પસાર કરાયેલા હુકમને ધ્યાનમાં લેતા, વર્તમાન અરજી ટકી રહેતી નથી. તેથી, તેનો

તદનુસાર નિકાલ કરવામાં આવે છે. રૂલ ડિસ્ચાર્જ કરવામાં આવે છે. અગાઉ જો કોઈ વચગાળાની રાહત મંજૂર કરવામાં આવી હોય, તો તે વેકેટ (૨૯) થાય છે.

(આર. ડી. કોઠારી, ન્યાયમૂર્તિ)

અમર

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.